

Iekļaujoša nodarbinātība cilvēkiem ar invaliditāti

Saeimas Sociālo un darba lietu komisijas
priekšsēdētāja
Aija Barča

Eiropas Nodarbinātības stratēģijā un stratēģijā „Eiropa 2020” definētais mērķis:

- **Radīt lielāku darbavietu skaitu, radīt labāku dzīvi iedzīvotājiem, nodrošināt gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi.**

Apstākļi, kas tiešā veidā ietekmē nospraustā mērķa sasniegšanu:

- ekonomikas strukturālās pārmaiņas
- pārmaiņas pašā sabiedrībā
- tehnoloģiju attīstība

Veicamās aktivitātes:

- jāpiesaista investīcijas jaunu darbavietu radīšanai
- jāveido darba tirgus pieprasījumam atbilstošas izglītības programmas
- jānodrošina efektīvu ES fondu līdzekļu izmantošana
- jāsabalansē reģionu attīstība
- jāizvērtē nodokļu politika
- jāveicina minimālās algas pieaugums

ES stratēģija invaliditātes jomā
2010.-2020. gadam ir izvirzījusi
mērķi:

**Panākt, lai cilvēki ar invaliditāti visā ES
varētu piedalīties visās ikdienas dzīves
aktivitātēs.**

- **Personas ar invaliditāti
nav homogēna
personu grupa!**

Plānojot pasākumus personām ar invaliditāti ir jāņem vērā būtiskas atšķirības:

- fiziska, sensorā vai mentālā invaliditāte
- invaliditāte kopš dzimšanas vai iegūta
- invaliditāte viegla vai smaga
- multiplas invaliditātes formas

Veicamās aktivitātes(1):

- jānodrošina vides, pakalpojumu un resursu pieejamība personu grupām ar dažādu invaliditāti;
- jāatbalsta nozares, kas iegulda līdzekļus invalīdiem paredzētu preču un pakalpojumu izstrādē;
- jāstimulē inovācijas, kas veicina cilvēku ar īpašām vajadzībām iekļaušanu sabiedrībā;
- jārada jaunas darbavietas;

Veicamās aktivitātes(2):

- jāatbalsta mazo un vidējo uzņēmēju konkurētspēja, kā arī jāveicina personu ar invaliditāti uzņēmējdarbība;
- jāveicina nodarbinātības un sociālo dienestu efektīva sadarbība;
- jāiesaista sociālie partneri;
- jāattīsta sociālā uzņēmējdarbība;
- jāpārskata nodokļu jautājumi.

Kulturālās un attieksmes barjeras, kas būtiski ietekmē personu ar invaliditāti veiksmīgai iekļaušanai darba tirgū:

- *sabiedrība uztver personu ar invaliditāti kā nespējīgu strādāt;*
- *aizspriedumi (visvairāk vērojami lauku teritorijās);*
- *invaliditāte tiek uztverta kā slimība, u.c.*

Veiksmīgs risinājums -
personas ar invaliditāti
paradigmas

**pāreja no medicīniskā
modeļa uz sociālo modeli**

Ieguvumi, nodarbinot personas ar invaliditāti(1):

- augstāka produktivitāte, zemāks negadījumu līmenis
- ilgāka noturība vienā darbavietā
- neizmantots prasmju un zināšanu avots, netradicionāls skatījums uz ikdienišķiem jautājumiem

Ieguvumi, nodarbinot personas ar invaliditāti(2)

- patērētāji labvēlīgāk izturas pret uzņēmējiem, kuri nodarbina personas ar invaliditāti
- personas ar invaliditāti darba kolektīvā veicina kreativitāti, stiprina morāles un ētikas principu ievērošanu, kā arī uzlabo kompānijas/ iestādes imidžu kopumā.

Nodarbinātības politikas veidotāju uzdevumi

- starptautisko tiesību aktu integrēšana nacionālā līmeņa tiesību aktos
- nodarbinātības politikas attīstīšana un nepieciešamo reformu veikšana
- likumu pārskatīšana un nepieciešamo grozījumu veikšana
- starpsektorālās sadarbības veicināšana
- sabiedrības izpratnes veidošana
- datu un informācijas pieejamības nodrošināšana

Konstatētās problēmas darbā ar bezdarbniekiem, kuriem ir invaliditāte

- Darba devēju stereotipi bezdarbnieku ar invaliditāti nodarbināšanai
- Ierobežots brīvo darbavietu piedāvājums
- Zema bezdarbnieku ar invaliditāti motivācija
- Nepietiekams izglītības līmenis
- Ilgstošs bezdarba periods

Atbalsts bezdarbniekiem ar invaliditāti jaunajā plānošanas periodā

- Darba vietas pielāgojums (ergoterapeita pakalpojums)
- Surdotulka pakalpojums
- Atbalsta personas bezdarbniekiem ar garīga rakstura traucējumiem (izņemot apmācību pasākumus) – 4,50 euro par 1 pakalpojuma sniegšanas stundu, nepārsniedzot 40 stundas nedēļā
- Specializētais transports
- Konsultācijas darba devējiem darbam ar mērķgrupas bezdarbniekiem
- Darbinieku apmācības darbam ar mērķgrupas bezdarbniekiem

- Mēs visi esam dažādi un
mūsu vajadzības ir
dažādas!